

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1989-1990**

27 MAART 1990

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Unie van Socialistische Sovjetrepublieken tot het vermijden van de dubbele belasting van het inkomen en van het vermogen, ondertekend te Brussel op 17 december 1987

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE BETREKKINGEN
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER HENNEUSE**

De Minister licht de betekenis van het ontwerp van wet bondig toe.

Aan de hand van een voorbeeld tracht een lid te begrijpen hoe de overeenkomst kan functioneren. Hij neemt het geval van Belgen die een boot exploiteren in Leningrad. De Russische overheid belast hun be-

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : mevr. Hanquet, voorzitter; de heren Bockstael, De Backer, De Belder, De Bremaeker, De Cooman, Deneir, Eicher, Erdman, Hasquin, Kelchtermans, mevr. Lieten-Croes, de heren Verschuieren en Henneuse, rapporteur.
2. Plaatsvervangers : de heren Cools, Hatry, Petitjean en Vanhaverbeke.
3. Andere senator : de heer Falise.

R. A 14905*Zie :*

Gedr. St. van de Senaat :

821-1 (1989-1990)

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1989-1990**

27 MARS 1990

Projet de loi portant approbation de la Convention entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de l'Union des Républiques Socialistes Soviétiques pour éviter la double imposition des revenus et de la fortune, signée à Bruxelles le 17 décembre 1987

RAPPORT

**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES RELATIONS EXTERIEURES
PAR M. HENNEUSE**

Le Ministre esquisse brièvement la portée du projet de loi.

Un membre essaie de comprendre, à l'aide d'un exemple, comment la convention peut fonctionner. Des Belges exploitent un bateau à Leningrad. Cette exploitation n'est pas sujet à impôt de la part des

Ont participé aux travaux de la Commission :

1. Membres effectifs : Mme Hanquet, présidente; MM. Bockstael, De Backer, De Belder, De Bremaeker, De Cooman, Deneir, Eicher, Erdman, Hasquin, Kelchtermans, Mme Lieten-Croes, MM. Verschuieren et Henneuse, rapporteur.
2. Membres suppléants : MM. Cools, Hatry, Petitjean et Vanhaverbeke.
3. Autre sénateur : M. Falise.

R. A 14905*Voir :*

Document du Sénat :

821-1 (1989-1990)

drijvigheid niet. De winsten kunnen dus naar België gaan. Nu is het de vraag of die tegen de officiële dan wel tegen de vrije wisselkoers belast worden. Deze laatste is voor de roebel heel wat lager dan de officiële koers.

De Minister gaat ervan uit dat dit facet van het probleem geregeld zal worden wanneer een overeenkomst wordt uitgevoerd die onder de toepassing van deze overeenkomst valt. Logischerwijze zou de officiële wisselkoers moeten gelden.

Hetzelfde lid is van oordeel dat indien dat zo is, de partijen de zaken naar eigen goeddunken kunnen regelen. De overeenkomst zou dus de vrije hand laten bij elke overeenkomst gesloten in het kader van de overeengekomen voorwaarden.

De voorzitter wijst op het belang van de vraag: niet alleen de U.S.S.R. bevindt zich in een dergelijke toestand. De O.E.S.O.-akkoorden zijn er niet helemaal op van toepassing.

Een ander lid wijst erop dat de onderhandelingen met landen zonder convertibele munt verlopen op basis van de convertibele munt van een ander land.

Overeenkomsten die met deregelijke landen worden gesloten, willen een bepaalde soepelheid tot stand brengen (bij uitwisselingen of in dollars of in D-mark). Daardoor worden de teksten minder doorzichtig.

De Minister wijst erop dat de convertibiliteit van de munten helemaal geen fiscaal probleem vormt. Het hoort niet thuis in de regeling van de dubbele belasting. De bevoegdheid om belastingen te heffen behoort gedeeltelijk toe aan de Staat waar de inkomsten worden behaald, en aan de Staat waar de inkomsten heengaan.

In de regel moeten buitenlandse inkomsten in Belgische frank worden aangegeven volgens een verantwoorde wisselkoers.

Het eerste lid wijst erop dat het overbrengen van winsten afkomstig van *joint ventures* een belangrijk probleem is.

Een ander lid is het daarmee eens doch verklaart dat men zich niet blind mag staren op moeilijkheden met wisselkoersen.

Een commissielid is van oordeel dat de gestelde vraag veel meer te maken heeft met het Belgisch interne recht dat met het internationale recht.

Voorts spreekt hij de hoop uit dat de Commissie de goedkeuring van het wetsontwerp niet zal uistellen, te meer omdat er dit keer niet van administratieve achterstand kan worden gesproken. Bovendien is de U.S.S.R. vragende partij en is iedereen bereid bij te dragen tot de ontwikkeling van de ingezette hervormingen.

autorités soviétiques. Les bénéfices peuvent donc être ramenés en Belgique. La question qu'il pose à ce sujet est la suivante: à quel cours du change seront-ils taxés, au cours officiel ou au cours libre qui, en ce qui concerne le rouble, est de loin inférieur au cours officiel?

Le Ministre suppose que cet aspect du problème sera réglé au moment de l'application d'une convention tombant sous le coup de la présente convention. Normalement le cours du change officiel devrait prévaloir.

Le membre qui a posé la question estime que, si tel est le cas, les affaires seront réglées tout à fait au gré des parties. Le traité donnerait donc carte blanche à chaque accord conclu dans le cadre de la franchise convenue.

Le Président souligne l'importance de la question posée: il n'y a pas que l'U.R.S.S. qui se trouve dans une position pareille. Les accords O.C.D.E. n'y sont pas tout à fait applicables.

Un autre membre précise qu'avec tous les pays dont la monnaie n'est pas convertible, les pourparlers se basent sur la monnaie convertible d'un autre Etat.

Les traités conclus avec de tels pays tendent à obtenir une certaine flexibilité (en échanges ou en dollars, en D.M.). Ce qui est la cause d'un certain manque de clarté dans les textes.

Le Ministre souligne que la convertibilité des monnaies ne constitue nullement un problème fiscal. C'est un problème qui n'est pas propre au domaine des doubles impositions. La compétence de lever des impôts est partagée entre l'Etat où les revenus sont réalisés et celui vers lequel ils sont transportés.

Selon un principe général, les revenus provenant de l'étranger doivent être mentionnées en francs belges selon un cours du change sérieux.

Le membre qui a posé la question fait ressortir l'importance du problème de la reconduite des bénéfices, résultant de « *joint-ventures* ».

Un autre membre est d'accord mais déclare qu'on ne peut pas s'arrêter à des questions de taux de change.

Un commissaire estime que la question posée par son collègue relève plutôt du droit interne belge que du droit international.

Il espère que, pour une fois que des lenteurs administratives ne sont pas en jeu, la Commission ne retardera pas l'aboutissement du projet de loi en question; d'autant plus que l'U.R.S.S. est demandeuse et que tout le monde confirme vouloir aider les réformes y amorcées.

De Voorzitter is van oordeel dat geen enkel commissielid de goedkeuring van het ontwerp van wet op de lange baan wil schuiven. Daartegenover staat echter dat een uitstel van veertien dagen niet nadelig zal uitvallen.

Tot besluit gaat hij ervan uit dat de Commissie een antwoord wil krijgen op de twee volgende vragen:

— Hoe functioneert deze overeenkomst wanneer een land een niet-converteerbare munt heeft?

— Wat gebeurt er met handelsovereenkomsten waarvan de winsten niet alleen in België belastbaar zijn?

Ziehier het antwoord dat door de Minister verstrekt wordt.

Evenmin als de andere door België gesloten overeenkomsten tot het vermijden van dubbele belasting, omvat het Belgisch-Russische dubbelbelastingverdrag van 17 december 1987 een bijzondere clausule met betrekking tot de wisselkoers die in aanmerking moet worden genomen bij de omzetting in Belgische munt van inkomsten die in buitenlandse valuta zijn toegekend of betaald.

Naar het voorbeeld van de modellen van dubbelbelastingverdragen van de O.E.S.O. en de V.N. beperken de Belgische verdragen zich immers hoofdzakelijk tot de regeling van de heffingsbevoegdheid van de verdragsstaten voor de onderscheiden inkomstengroepen en de wijze waarop internationale dubbele belasting van de inkomsten in die Staten wordt vermeden.

Het is ook zo dat geen enkele O.E.S.O.-lidstaat in zijn dubbelbelastingverdragen een bijzonder stelsel heeft vastgelegd in verband met winsten en verliezen uit wisselkoersschommelingen.

Het hierboven genoemde vraagstuk van de determinatie van de toepasselijke wisselkoers, dat ook aan de orde is in geval van inkomsten uit landen waarmee België geen verdrag heeft gesloten, dient in beginsel uitsluitend te worden opgelost overeenkomstig het interne recht van de Staat, die zijn recht van belastingheffing van de betrokken inkomsten mag uitoefenen. Met name het Belgische belastingrecht bevat op dat gebied een aantal bijzondere voorschriften, waaronder artikel 16, tweede lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen dat ter zake luidt als volgt: «het bedrag der inkomsten bepaald in vreemd geld of betaalbaar op een buitenlandse plaats, wordt in frank omgezet naar de wisselkoers bij hun betaling».

De aandacht wordt er tenslotte op gevestigd dat het Comité van Fiscale Aangelegenheden van de O.E.S.O., in het kader van een onderzoek naar de gevolgen inzonderheid op gebied van vennootschapsbelasting van wisselkoerswinsten en -verliezen (Vraagstukken van internationale fiscaliteit, rapport

Le Président pense qu'aucun membre de la Commission a l'intention de freiner l'approbation du projet de loi. D'autre part, un ajournement d'une quinzaine de jours n'y portera pas de préjudice.

Il résume que la Commission désire obtenir des précisions quant à deux questions:

— Comment le présent accord se situe-t-il à l'égard de pays à la monnaie non convertible?

— Qu'arrive-t-il aux transactions commerciales dont les bénéfices ne sont imposables qu'en Belgique?

Le Ministre a répondu ce qui suit.

La convention du 17 décembre 1987 entre la Belgique et l'Union des républiques socialistes soviétiques pour éviter la double imposition ne contient, pas plus que toutes les autres conventions de ce type conclues par la Belgique, aucune clause particulière concernant le cours auquel il y a lieu de se référer pour convertir en monnaie belge les revenus octroyés ou payés en devises étrangères.

A l'exemple des conventions types, préventives de la double imposition, de l'O.C.D.E. et des Nations unies, les conventions belges s'en tiennent en effet principalement au règlement, d'une part, de la compétence des Etats contractants en matière de taxation des différentes catégories de revenus et, d'autre part, de la manière d'éviter la double imposition internationale des revenus dans ces Etats.

Il y a lieu de noter aussi qu'aucun Etat membre de l'O.C.D.E. n'a prévu, dans ses conventions préventives de la double imposition, un régime spécial pour les pertes et bénéfices résultant des fluctuations des cours du change.

La question précitée de la détermination du cours du change applicable, qui se pose également pour les revenus provenant des pays avec lesquels la Belgique n'a conclu aucune convention, doit être résolue, en principe, exclusivement par application du droit interne de l'Etat qui a un droit de taxation desdits revenus. Le droit fiscal belge, notamment, contient un certain nombre de dispositions applicables en la matière, dont l'article 16, deuxième alinéa, du Code des impôts sur les revenus, qui est rédigé comme suit: «Le montant des revenus fixés en monnaie étrangère ou payables sur une place étrangère est converti en francs, au cours du change au moment de leur paiement».

L'attention est enfin attirée sur le fait que le Comité des Affaires fiscales de l'O.C.D.E. a constaté, dans le cadre d'une étude sur les conséquences des pertes et bénéfices de change, notamment en matière d'impôt des sociétés (Questions de fiscalité internationale, rapport n° 3 de septembre 1988), que les conventions

nr. 3 van september 1988), heeft vastgesteld dat de dubbelbelastingverdragen ter zake geen aanleiding gaven tot bijzondere problemen en zich bijgevolg heeft beperkt tot een aantal aanbevelingen met betrekking tot de interne wetgevingen en het beleid dienaangaande van de lid-staten.

De Administratie der directe belastingen acht het bijgevolg in de huidige situatie niet opportuun de Belgische dubbelbelastingverdragen met een bijzondere wisselkoersclausule uit te breiden.

Het lid dat de vraag geeft gesteld, meent evenwel dat hij geen duidelijk antwoord heeft gekregen.

Er kan een merkelijk verschil bestaan tussen de officiële wisselkoers en de vrije wisselkoers. Daarom wil hij vernemen welke van die wisselkoersen in aanmerking komt bij het heffen van belastingen.

De Minister antwoordt dat een Belgische firma die in het buitenland bedrijvig is, bij het aangeven van haar inkomsten in de regel rekening moet houden met de vrije wisselkoers.

Voor een ander lid is het niet duidelijk waarom men niet gewoon de wisselkoersen kan nemen zoals de pers die publiceert.

Een ander lid wil de moeilijkheid ontwarren. Eerst is er het probleem van de dubbele belasting en vervolgens dat van de wisselkoers. Gaat het om de wisselkoers van de dag zelf? Hij is van mening dat het wisselkoersprobleem hoe dan ook niets te maken heeft met het eerste probleem, waarover het voorgedragen wetsontwerp handelt.

Een collega is dezelfde mening toegedaan. Hij stipt aan dat de aangehaalde moeilijkheid ook bestaat voor de andere landen waarmee België reeds overeenkomsten heeft gesloten om de dubbele belasting te vermijden. Volgens hem moet het ontwerp van wet dringend worden goedgekeurd.

De Minister is het daarmee eens: een aantal Belgische ondernemingen wachten op de goedkeuring van dit ontwerp om van start te gaan.

Het lid dat de vraag heeft gesteld, wil het daarbij laten. Hij verklaart dat hij het ontwerp van wet wel zal goedkeuren, doch hij merkt op dat niemand schijnt te beseffen welke gevolgen de goedkeuring zal hebben.

Het enig artikel en bijgevolg ook het ontwerp van wet worden aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De Rapporteur,
R. HENNEUSE.

De Voorzitter,
H. HANQUET.

préventives de la double imposition n'ont soulevé aucun problème particulier en la matière, ce qui l'a amené à s'en tenir à une série de recommandations relatives aux législations internes des pays membres et à leur politique dans ce domaine.

L'Administration des contributions directes estime, dès lors, qu'il est inopportun, dans la situation actuelle, d'inscrire une clause particulière relative au cours du change dans les conventions belges préventives de la double imposition.

Le membre qui a posé la question estime ne pas avoir reçu une réponse claire à sa question précise.

Etant donné l'écart considérable qu'il peut y avoir entre le cours du change officiel et celui du marché réel, il veut savoir auquel des deux on se tient pour lever des impôts.

Le Ministre répond que normalement une firme belge, active à l'étranger, doit faire connaître ses revenus en tenant compte du cours du change libre.

Un membre ne comprend pas pourquoi on ne peut se référer au cours du change tel qu'il se trouve dans la presse.

Un autre membre essaie de séparer les problèmes. Il y a d'abord celui de la double imposition et puis celui du cours du change. Ce dernier, est-il celui du jour? De toute façon, il estime que ceci n'a rien à voir avec le premier problème, qui est l'objet du projet de loi en cause.

Un collègue est du même avis. Il rappelle que la difficulté signalée se pose également pour tous les autres Etats avec qui la Belgique a déjà conclu des traités pour éviter la double imposition. Il insiste sur l'urgence d'adopter le projet de loi.

Le Ministre confirme ce dernier aspect: un certain nombre d'entreprises belges attendent que le présent projet devienne loi pour se mettre à l'œuvre.

Le membre qui a posé la question n'insiste plus. Il votera le projet de loi, tout en faisant remarquer que personne ne semble connaître les conséquences de cette adoption.

L'article unique, et par conséquent le projet de loi, est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Confiance est faite au rapporteur.

Le Rapporteur,
R. HENNEUSE.

Le Président,
H. HANQUET.